No. 1363 Zaterdag 12 Februari 1910 27ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f0,50, voor elken regel meer 7½ cts.

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

Es Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna, pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba, St. Martin (P. H.), St. Eustatius i Saba fl. 10,— pa anja.
Un numero sol fl. 0,15.
Anuncio di 1 te 7 regel f0,50, cada regel mas 7½ cts.

Curaçao, 11 Februari 1910.

Hoedenindustrie.

Dank zij de Curaçaosche inzending op de Middenstandstentoonstelling te Amsterdam is allerwegen een groote belangstelling ontwaakt voor onze vlechtindustrie. De Heer CHARLOUIS heeft geen moeite gespaard om gedurende de tentoonstelling onze volksnijverheid zoo uitgebreid mogelijk bekend te maken. Ten overvloede heeft genoemde Heer een rapport uitgebracht waaraan hij alle zorg heeft besteed en dat zeer veel voorbereidende besprekingen met deskundigen en vakmannen van hem eischte.

Aan het Gouvernement, aan de Heeren MEUWSEN en CHARLOUIS is de Kolonie zeer zeker grooten dank verschuldigd. Naar wij met zekerheid mogen verwachten, is thans een opleving van de oude Curaçaosche hoedenindustrie aanstaande; de belangstelling in deze nijverheid is algemeen en de verbetering en uitbreiding onzer vlechtindustrie wordt hier in de Kolonie met kracht ter hand genomen.

Toch zijn wij bevreesd, dat ook hier wederom *het betere de vijand van het goede* zal blijken.

Een ieder zal zich herinneren, dat men, nu eenige jaren geleden, begonnen is met aan de hoedenvlechtsters onderricht te geven in het fijnvlechten.

„De Curaçaosche Maatschappij" heeft zich door het oprichten en bekostigen van verschillende vlechtcursussen zeer verdienstelijk gemaakt. Een groot getal vlechtsters verstaat reeds de kunst van zeer fijne hoeden te kunnen maken, terwijl de gewone, grovere hoeden door haar regelmatiger wijze van vlechten en grootere vaardigheid beter worden afgewerkt.

Tot het bevorderen der fijnere vlechtmethode werd indertijd besloten, omdat een eenigszins groote bestelling van fijnere hoeden moeilijk kon worden uitgevoerd uit gebrek aan een voldoend aantal fijnvlechtsters, alsmede omdat de verdiensten op de fijnere hoeden hooger waren dan op de gewone soorten.

Nu werd, als van zelf, de aandacht van belangstellenden te veel in één richting geleid en hoofdzakelijk slechts op de fijnere strooboeden gevestigd. Als gevolg daarvan betreffen de voorstellen van den Heer CHARLOUIS in zijn rapport bijna uitsluitend onze fijnere hoeden, de nagemaakte Panamá's, en werd door Zijne Excellentie den Minister en de Afgevaardigden der Tweede Kamer slechts over de zoogenaamde Panamá's gesproken.

Van heeler harte juichen wij die voorstellen en besprekingen toe, en hopen, dat zij er toe mogen leiden om hier in de Kolonie, binnenkort echte Panamá's te vervaardigen en flink te verkoopen.

Uit het *Rapport–Charlouis* vernemen wij echter, dat er nog heel wat zal noodig zijn, alvorens men hier zoo ver wezen zal. Een commissie van onderzoek moet worden uitgezonden, beter stroo gezocht, de methode van vlechten en afwerken der hoeden geheel en al gewijzigd.

Wij staan, wat het vlechten der Panamá's betreft, dus nog in het allereerste begin.

De Heer CHARLOUIS is van meening, dat de 4 vlechtsters, die naar Amsterdam werden uitgezonden, de Panamá-vlechtmethode wel spoedig meester zullen zijn; Z.Ed. hoopt zelfs, dat zij op de Brusselsche Tentoonstelling Panamá's zullen kunnen vlechten, welke van de echte niet te onderscheiden zullen zijn.

Best mogelijk!

Maar, dat deze nieuwe methode hier spoedig algemeen zal worden onder het volk, betwijfelen wij wel een weinig.

En toch, waren deskundigen te Amsterdam met den Heer CHARLOUIS van meening, dat de toekomst der Curaçaosche vlechtnijverheid afhangt van de invoering dezer nieuwe Panamá–methode.

Voor zoover wij hebben kunnen nagaan berust dit oordeel van deze bevoegde mannen hoofdzakelijk op beschouwingen en besprekingen naar aanleiding van de Curaçaosche inzending op de Middenstandstentoonstelling.

Misschien was het den Heeren onbekend, dat de *Curaçaosche stroohoed* reeds een gewild artikel is op de wereldmarkt, al is het wellicht minder in trek op de Nederlandsche markt.

Tot bewijs laten wij hier een klein staatje van uitvoer gedurende de laatste 6 jaren volgen:

Aan hoeden werd uitgevoerd:

In	ter waarde van:
1903	f 33.408.
1904	f 139.779.
1905	f 335.205.
1906	f 395.733.
1907	f 329.413.
1908	f 83.658.

Van 1909 is de volledige staat van uitvoer nog niet bekend, maar gedurende de 3 eerste kwartalen van dat jaar, werd uitgevoerd voor een waarde van f 173.484. Men bedenke hierbij, dat het laatste kwartaal het voornaamste seizoen is voor den uitvoer van dit artikel, het uitvoercijfer voor 1909 zal dus ook nog belangrijk stijgen.

Wij meenen met deze officieele gegevens onze bewering bewezen te hebben, dat de *Curacaosche strooboed* reeds een gewild artikel is op de wereldmarkt en een eigen naam heeft.

Het wil ons daarom voorkomen, dat de toekomst van onze vlechtnijverheid zeer zeker grootelijks gebaat zal worden door het invoeren van een nieuwe industrie, het namaken der Panamá's, maar ongetwijfeld nog meer door het in stand houden en verbeteren van de reeds bestaande, het vlechten der echte *Curaçaosche stroohoeden.*

Door betere afwerking dezer grovere hoeden moet de prijs noodzalijk stijgen. Als wij door onderlinge samenwerking van vlechtsters en opkoopers het zoover zouden kunnen brengen, dat de hoeden nooit minder deden dan f 7.50 per dozijn en dus steeds voor minstens f 6 konden worden opgekocht, zou de armoede onder de bevolking heel wat minder zijn en de Kolonie daardoor zeker economisch vooruitgaan. De bevolking zou koopkrachtiger worden en de Koloniale Kas zoowel als de verschillende kooplieden de voordeelen daarvan genieten.

De betere afwerking alleen zal echter, vreezen wij, den prijs der hoeden niet omhoogvoeren. Wij dienen eerst te weten, wat de gewone grovere Curaçaosche stroohoed den fabrikanten waard is. En deze waarde hangt wederom af van velerlei zaken.

Vooreerst, waartoe worden die gewone stroohoeden gebruikt?

Worden zij alleen uitgestoomd en in een vorm geperst en zóó verkocht voor twee-driemaal den inkoopsprijs? Ja, dan is het duidelijk, dat de fabrikanten uit onze Curaçaosche hoeden een aardig duitje slaan en ze dus gretig zullen blijven opkoopen, al worden ze ook iets duurder.

Maar, aan welke eischen moet dan de hoed voldoen om voor dat bizonder doel gebruikt te kunnen worden?

Best mogelijk, dat zij bij verbetering der vlechtmethode wel veel van hun waarde kunnen verliezen, en zoo zouden wij met onze goede hoeden blijven zitten, terwijl de minder goed afgewerkte, als meer geeigend voor het bizonder doel der fabrikanten, flink verkocht kunnen worden, gelijk op het oogenblik de slecht afgewerkte hoeden bij massa's worden uitgevoerd, zonder dat iemand weet, waarvoor die slechte hoeden eigenlijk gebruikt kunnen worden.

Eerst en vooral dienen wij dus te weten: waarvoor moeten de Curaçaosche hoeden dienen?

Worden zij tot een hooger merk geperst, of tot een fijnere soort vervormd, of moeten zij dienst doen om als ondervorm met fluweel, zijde etc. overtrokken te worden?

Uit de meer gespecificeerde kwartaalstaten zien wij, dat een klein partijtje van tijd tot tijd naar Colon en Panamá werd gezonden. Daaruit zou men mogen afleiden, dat zij aan de kanaal-werkers als zonnehoed verkocht worden. Ook is het ons bekend, dat zij eenvoudig van een gekleurd koord voorzien, vooral in Engeland, dienst doen als strandhoed voor de badgasten. Meer is ons verder over de bestemming onzer Curaçaosche stroohoeden niet bekend.

Van het hoogste belang achten wij het daarom; dat zoo nauwkeurig mogelijk worde onderzocht waar onze Curaçaosche stroohoeden blijven, en wat zij eigenlijk waard zijn.

Dan eerst zullen wij met volle zekerheid kunnen uitmaken op welke wijze deze volksnijverheid kan worden bevorderd.

Ten volle zijn wij overtuigd, dat de Hooge Regeering in Nederland, zoowel als het tegenwoordig Koloniaal Bestuur het groote gewicht van deze volksnijverheid voelen, en gaarne alles over hebben om deze industrie tot bloei te brengen.

Met vertrouwen laten wij het aan het wijs beleid van Gouverneur Mr. NUIJENS over, wat in deze door het Koloniaal Bestuur kan gedaan worden.

De noodige handelsinlichtingen omtrent den verkoopprijs van den Curaçaoschen stroohoed op de verschillende markten in het Buitenland zullen wel bij de Nederlandsche Consuls en de Kamers van Koophandel aldaar te verkrijgen zijn. Moeilijker zal het vallen de ontwikkelings- en vervormingsgeschiedenis van onze hoeden in het Buitenland nauwkeurig na te gaan en daar te weten te komen waarvoor zij eigenlijk dienen en of het daarom werkelijk in het belang der industrie is de hoeden te verbeteren en vaster te vlechten en daardoor duurder te maken.

Alles hangt af van deze ééne vraag: Wat brengt de Curaçaosche stroohoed na geperst, vervormd, of opgemaakt te zijn in het Buitenland op?

Zou de Heer A. CHARLOUIS, wanneer Z.Ed. op de Brusselsche Tentoonstelling in aanraking komt met zooveel verschillende Buitenlandsche hoedenfabrikanten daar niet achter kunnen komen? Zijn eerste rapport heeft ons volledig ingelicht omtrent de fijnere hoeden, de zoogenaamde Panamá's; moge nu nog een tweede rapport ons volledig op de hoogte brengen omtrent de toekomst onzer grovere hoeden.

Een Calimiteuse KOLONIE.

Zoo noemt Baron Schimmelpenninck van der Oye, oud-lid van den Raad van Bestuur en oud-administrateur van Finantiën der Kolonie Suriname, het land, waar hij tal van jaren in gouvernementsdienst is werkzaam geweest en waar hij thans, op zijn eenvoudig buitenverblijf „Ambtsrust" zijne laatste levensjaren slijt. De 73-jarige oud-hoofdambtenaar, die destijds een beduidende rol speelde op het Surinaamsche Staatstooneel, leeft daar als vergeten Staatsburger. Behalve zijne naaste omgeving en buren, zijn er weinigen, die hem kennen of omgang met hem hebben. Zijn hooge leeftijd in aanmerking genomen, ligt het voor de hand dat deelneming aan het openbaar leven voor hem geen aantrekkelijkheid meer heeft. De geest blijft evenwel vaardig in hem en lectuur en studie zijn zijne grootste genoegens, naast zijne blijvende belangstelling in alles wat het welzijn van het land zijner inwoning aangaat.

Langen tijd had men hier niets van hem gehoord, totdat op 28 October jl. in het katholieke blad *De Surnamer* het eerste van een reeks artikelen verscheen onder den titel „De Financieele toestand van Suriname".

Eenigszins opzienbarend was de verschijning van deze artikelen. In een tijd toch, dat 'slands geldelijke toestand groote bezorgdheid wekt, de stem te hooren van een man, die zelf het finantiewezen der kolonie gedurende vele jaren geadministreerd heeft; die door veeljarig verblijf in de kolonie de nooden en behoeften van land en volk van nabij kent; die, wegens zijne onafhankelijke, ambtelooze positie geen slot op den mond behoeft te nemen en met critische welsprekendheid zijne meening zal durven zeggen; die zelden openlijk in de pers optrad — dit alles samengevoegd — wees er op, dat de heer Schimmelpenninck ernstige dingen op het hart had.

Dat de schrijver voor de plaatsing zijner artikelen gastvrijheid vroeg en verkreeg in het katholieke blad, vindt waarschijnlijk o. a. zijn oorzaak in de eenstemmigheid tusschen de redactie en den heer S., betreffende de veroordeeling van 't z g. financieele plan-Idenburg. d. w. z. de toepassing van het plan in dezen tijd van malaise.

De heer S. schrijft de ongunstige finantieele toestand der kolonie voor een deel toe aan onvoorzichtig finantieel beleid. In zijne artikelen stelt hij zich voor den waren tegenwoordigen zoo critieken toestand aan een nuchtere en niet optimistische beoordeeling te onderwerpen.

Baron S. begint met aan de opvolgende Besturen der laatste jaren te verwijten, dat zij grootendeels schuld hebben, omdat zij te veel hooi op hun vork hebben genomen en zich, zonder goede en voldoende waarborgen voor succes, op gewaagd terrein hebben begeven. Het ware voorzichtiger geweest de verschillende plannen geleidelijk te doen uitvoeren en niet met de uitvoering van een nieuw duur plan te beginnen, alvorens de levensvatbaarheid van het vorige plan was bewezen en het voordeel voor de kolonie merkbaar geworden. Het zou langer geduurd hebben; maar men zou dan ook een gezonden en geen kunstmatigen finantieelen toestand hebben gekregen, niet berustende op verwachtingen, maar op feiten. Dan zou het niet mogelijk zijn dat, waar nu door velen met angst en vrees en twijfel wordt afgewacht of de uitgevoerde en nog uit te voeren plannen wel gunstige gevolgen zullen hebben, er eveneens door vele anderen geoordeeld wordt, dat de kolonie nu reeds bankroet is.

De schrijver versterkt zijn verwijt door er op te wijzen, dat voor Suriname de ondervinding leert dat dubbele voorzichtigheid noodig is bij het in het leven roepen van iets nieuws, want dat zulks bewezen wordt door de moeilijkheden waarmede het behoud en de vooruitgang van bijna alle ondernemingen, van welken aard ook, te kampen hebben. Is het niet een zeldzaamheid als in deze kolonie iets blijvends gelukt?

Als voorbeelden van hetgeen binnen weinige jaren en zonder voldoende op practijk gegronde voorbereiding werd in het leven geroepen noemt de heer S.: de inrichting van den Saramaccapolder; het dure Toutlui-faut-kanaal; de sluizen en werken in het Saramaccakanaal; de landbouwdirectie; kosten voor wetenschappelijke inrichtingen o.a. de cultuurtuinen; boschwezen en proef-boschexploitatie; belangrijke verbeteringen van het Hospitaal te Paramaribo; dure vestigingsplaatsen voor kleinlandbouwers; tractementsverhooging van de ambtenaren; invoering van de hevea en van de bacovencultuur.

En tegenover de kolossale uitgaven voor dit alles benoodigd, zegt de heer S., stond geen evenredige vermeerdering der gewone inkomsten van de kolonie en moeten ze bestreden worden uit het rijkssubsidie, uit geldleeningen en n.b. uit verhooging van belastingen. Suriname is daardoor boven hare krachten belast geworden, terwijl de zekerheid ontbrak of de kolonie den zoo snel en helaas! dikwijls zoo zorgeloos opgelegden finantieelen last wel dragen kon.

Volgens een inzender in *Het Centrum*, die zich teekent met een * is de heer S. wel wat kras in zijn verwijten aan de opvolgende Besturen der kolonie. Laten wij voor een oogenblik aannemen dat al de uitgevoerde plannen in stede van teleurstelling, gunstige resultaten hadden opgeleverd en nog opleveren. Welk een lof zou toegezwaaid worden aan het Bestuur der kolonie voor zijn helderheid van geest, zijn doortastendheid, zijn energie —toen, bij de ten uitvoerbrenging der plannen, betoond. En toch zouden ook in dat geval niet alle door den heer S. gewenschte waarborgen hebben kunnen bestaan.

Wel degelijk moest er ook geluk bij komen, maar — en dit geven wij den schrijver toe — dan moest ook van Bestuurszijde, in vereeniging met belanghebbenden voor zoover zij daartoe in staat zijn, alles zijn gedaan om te kunnen zeggen: „Zie, *wij* hebben alles gedaan wat in ons vermogen ligt om de zaak tot een goed resultaat te brengen; wij hebben kundige, zeer kundige mannen, aan het werk gehad; wij hebben ons niet gestoord aan inblazingen van niet-deskundigen of van hen, die met kennelijke nevenbedoelingen adviezen gaven, wij hebben door betrouwbare berekeningen, aan de hand van juiste opgaven kunnen vaststellen welke voordeelen voor het algemeen belang kunnen verwacht worden; wij hebben gezocht en — hetzij gevonden, hetzij benaderd — de mogenlijke teleurstellingen, wij hebben......kortom alles gedaan om, bij mislukking, het verwijt te ontgaan: „dat hadt gij kunnen voorzien".

Wij zeiden zooeven, dat het landsbestuur in vereeniging met anderen heeft te arbeiden. En dit geschiedt ook. Wij vragen ons af, of het daarom wel billijk is, het verwijt voor het grootste deel te richten tot het bestuur. B.v. de bacovencultuur! Is niet openlijk erkend geworden, dat zoowel van bestuurszijde als van de zijde der planters fouten zijn gemaakt in de cultuur der bacoven?

En dan de Koloniale Staten, met achter zich de Surinaamsche pers— hebben zij niet hunne goedkeuring gegeven aan de bestuursmaatregelen? Het is waar, dat er Staten*leden* waren, die hun stem ertegen verhieven, maar de *Staten* gaven hun goedkeuring.

Hebben dan bestuur en Koloniale Staten te zamen de plank zoo dikwerf mis geslagen of heeft baron Schimmelpenninck ongelijk? Noch het een, noch het andere is waar, mits elk geval van verschillend standpunt bekeken.

De heer S. beschouwt de bestuursplannen elk op zich zelf, de wijze van voorbereiding en uitvoering en ten slotte de gevolgen. Deze ongunstig vindende, met als nasleep een zwaren finantieelen druk op Suriname, zoekt hij de oorzaken en aanleidingen en vindt die bij de opvolgende Besturen, die te veel tegelijk aangepakt hebben en bovendien onvoorbereid en zonder kennis der mogelijke gevolgen.

Anders is het, dunkt ons, gesteld

geweest met het Bestuur en met de Koloniale Staten. In hunne bedoeling kan het nooit gelegen hebben zooveel op eens aan te pakken alleen ter wille der directe voordeelen en bovendien niet naar behooren voorbereid en in de gevolgen overwogen.

Ook is het niet aan te nemen, dat beiden — Bestuur en Staten — een gesloten oog hebben gehad voor mogelijke mislukkingen. En toch werd in een kort tijdsverloop zooveel en zoovelerlei arbeid ondernomen. — Waarom dan?

Zal de reden niet daarin liggen, dat de bestuursplannen niet enkel en alleen ter wille van het object ontstonden, maar ook als gevolg van den drang der omstandigheden, die zelfs niet steeds in direct verband tot dit object stonden?

Was het niet eens hoog noodig. dat er een eind kwam aan het systeem „In Suriname gelukt toch niets; waarom zullen we ons druk maken?"

En 't Gouvernement pakte aan. Zeker, het was gewaagd spel! Overal, op allerlei gebied begon het bestuur zijn plannen te beramen en uit te werken. Waar gewerkt wordt, worden fouten gemaakt en waar geslagen wordt, vallen spaanders. Welnu, die spaanders vallen nu — helaas, in onverwacht groote hoeveelheid en dikwijls in den vorm van blokken.

Dit zal ieder betreuren, maar toch begrijpen, dat 't noodig was, dat er in Suriname eens wat gedaan werd ten einde te voorkomen, dat het land na de groote cacao-crisis, door toenemend verval zijn algeheele verarming en wegkwijning tegemoet ging.

Dat er gehandeld werd, zal niemand kunnen afkeuren. Ook de heer S. keurt blijkbaar de plannen op zich zelve van het bestuur over het algemeen niet af, slechts de voorbereiding en de uitvoering en de keuze van het tijdstip. Waar nu die plannen tot uitvoering kwamen onder een moreelen drang, gevoeld door 's lands bestuurders en vertegenwoordigers, daar betreuren wij het met den heer S. dat noch de Gouverneurs, noch de Staten hebben beschikt over alleszins betrouwbare en deskundige adviezen.

Dan ware men, zegt de heer S., niet gestuit op de in bestuursstukken zoo dikwijls voorkomende woorden van „hopen" en „verwachten". Nu doet hoop wel leven, doch geeft geen geld en is ook een veel te zwakke factor om daarop te doen steunen de verbetering van den finantieelen toestand van eene „calamiteuse" Kolonie.

Het bovenstaande betreft vooral 't inleidend gedeelte van Hoofdstuk I. Als thesis heeft dus de heer S, daarin opgesteld dat de huidige ongunstige finantieele toestand, behalve aan de Krulloten-ziekte in de cacaoboomen ook aan een onvoorzichtig finantieel beleid is toe te schrijven. Vervolgens levert hij de bewijzen voor deze stelling — eerst voor de bacoven-cultuur dan voor de heveacultuur. Hij toont aan de schrikbarende uitzetting der gewone uitgaven, zoowel met betrekking tot het ambtenaren-korps, als met betrekking tot armenzorg, enz, en bewijst dat ware zuinigheid niet betracht wordt. Hoofdstuk II vangt aan met een uiteenzetting van het z. g. finantieele plan-Idenburg, daarop volgen een bespreking van dat plan en eenige beschouwingen omtrent de voorloopige uitkomsten.

Aan het bestuur legt de heer S. ten laste, dat het economischen vooruitgang wil zien, welke er niet is, want de feitelijke toestand is, dat er in het geheel geen economische vooruitgang is.

De schrijver is voorts van een tegenovergesteld gevoelen als het bestuur waar dit meent dat belasting verhooging moet komen krachtens het finantieele plan. Bovendien toont hij aan, dat belastingverhooging niet altijd meer in kas brengt en dat de belastingschroef niet verder kan aangedraaid worden. Immers, slechts zeer weinige personen hebben een inkomen, ruimer dan noodig is om te leven.

Met een geschiedkundige bladzijde over den klein-landbouw vangt een nieuw hoofdstuk aan.

Het bestek gedoogt niet verder in beschouwingen te treden omtrent de zeer belangrijke stof welke de kundige schrijver in de hierboven aangegeven punten behandelt. Op veler verlangen heeft de redactie van *De Surinamer* de artikelen in brochurevorm doen verschijnen en verkrijgbaar gesteld à f 1. Belangstellenden in West-Indische zaken bevelen wij de lezing van dit werkje ten zeerste aan.

Vereenvoudiging van den kalender?

Naar reeds vroeger is medegedeeld, zal het Internationaal Congres van Kamers van Koophandel en van Handels- en Industrieele Vereenigingen, hetwelk vorig jaar te Brussel vergaderde, in 1910 te Londen bijeenkomen.

Onder meer komen dan in behandeling de volgende onderwerpen: vaststelling van den Paaschdag en vereenvoudiging van den Gregoriaanschen kalender.

Naar aanleiding daarvan zal de Nederlandsche Maatschappij van Nijverheid aan het Congres een motie voorstellen, inhoudende dat de eerste Paaschdag worde vastgesteld op den eersten Zondag na den 14den April, dat de Gregoriaansche kalender worde vereenvoudigd in den geest van den kalender door professor Grosclaude te Genève beschreven en dat de gewijzigde tijdrekening zoo algemeen mogelijk worde ingevoerd.

Of dit voorstel aanbevelenswaardig is en of het kans van slagen heeft, daarover willen we hier niet spreken, doch het is van belang, dat we toch een en ander weten over dien kalender van prof. Grosclaude.

Bij verschillenden staat de meening vast, dat het gewenscht is dat de 1ste Paaschdag op een vasten dag valt.

Die dag speelt, als Kerstmis en Nieuwjaarsdag, in verschillende landen een groote rol bij het bepalen van den datum voor allerlei maatschappelijke aangelegenheden. Voor verschillende takken van nijverheid vormt Paschen het toppunt van bedrijvigheid. In al die industrieën brengt het schommelen van den Paaschdag groot ongerief, zoo meent men van die zijde, temeer omdat het Pinksterfeest tevens mede heen en weerschuift. Naar men zal weten kunnen die schommelingen zich uitstrekken over een periode van 35 dagen.

Werd nu, zooals is voorgesteld, de 1ste Paaschdag bepaald op den eersten Zondag na den 4den April, dan worden die schommelingen ingekrompen tot 7 dagen — tusschen 5 en 11 April.

Dus toch nog schommelingen: — zal wellicht worden opgemerkt.

Zeker. Zoolang we geen kalender bezitten waarbij het jaar immer op denzelfden dag aanvangt, schommelen alle dagen, dus ook de Zondagen, dus ook de eerste na 4 April.

Hierin — dus in een regeling volgens welke elk jaar op één en denzelfden dag begint — wil nu de reeds vermelde kalender van den Geneefschen hoogleeraar voorzien.

Zoo straks zijn jaar indeeling uiteen zettend, geven we eerst nog eenige andere nadeelen van den tegenwoordigen kalender, welke door den zijnen zouden worden ondervangen en die we ontleenen aan het November-nummer van het „Tijdschrift der Maatschappij van Nijverheid."

De maand Februari met haar 28 dagen, maakt dat alle berekeningen van loon en rente, die per maand luiden, onzuiver zijn en niet overeenkomen met 1/12 deel van het jaar. Ook scheelt de eerste helft van het jaar en de tweede helft 3 dagen. In zake waar het bedrag van het uitbetaalde loon een grooten factor voor de winst- en verliesrekening uitmaakt, zou het een voordeel zijn wanneer elk jaar steeds 52 gelijke loon-weken had.

En thans de tijdrekening, door prof. L. A. Grosclaude in het *Journal Suisse d'Horlogerie* beschreven en door eenvoud opmerkenswaardig.

Volgens zijn voorstel bestaat het jaar uit den Nieuwjaarsdag en verder uit 12 maanden of 52 weken. Deze laatste zijn verdeeld in 4 kwartalen, elk van 13 weken of 91 dagen, te verdeelen over 3 maanden van 30, 30 en 31 dagen.

Wordt 1 Januari — dat is dan de dag na Nieuwjaarsdag — Maandag genoemd (en men kan met de invoering van den kalender wachten tot 1912, als wanneer die dag een Maandag is) — dan is de 31ste dag der maanden Maart, Juni, September en December een Zondag, zoodat dus de maanden van 30 dagen, evenveel werkdagen hebben als die van 31 — een bijzonderheid die voor handel en nijverheid niet van belang is ontbloot.

De „schrikkeldag" wordt ingelascht tusschen Zondag 31 Juni en Maandag 1 Juli.

We zouden dus krijgen vier precies gelijke kwartalen, aldus saamgesteld:

Januari.

Nieuwj.dag	0				
Maandag	1	8	15	22	29
Dinsdag	2	9	16	23	30
Woensdag	3	10	17	24	
Donderdag	4	11	18	25	
Vrijdag	5	12	19	26	
Zaterdag	6	13	20	27	
Zondag	7	14	21	28	

Februari.

Maandag		6	13	20	27
Dinsdag		7	14	21	28
Woensdag	1	8	15	22	29
Donderdag	2	9	16	23	30
Vrijdag	3	10	17	24	
Zaterdag	4	11	18	25	
Zondag	5	12	19	26	

Maart.

Maandag		4	11	18	25
Dinsdag		5	12	19	26
Woensdag		6	13	20	27
Donderdag		7	14	21	28
Vrijdag	1	8	15	22	29
Zaterdag	2	9	16	23	30
Zondag	3	10	17	24	31

In schrikkeljaren zou de schrikkeldag tusschen 31 Juni en 1 Juli, dus juist in het midden van 't jaar, dezelfde functie vervullen als de Nieuwjaardag, dus als 0 te boek staan.

De voordeelen hiervan worden als volgt opgesomd:

Alle kwartalen gelijk.

Elke maand evenveel werkdagen:

De 1ste en de 15de dag, die met allerlei maatschappelijke handelingen in verband staan, vallen nimmer op Zondag.

Alle Zondagen gemakkelijk uit het hoofd te bepalen.

De 31ste, waarmede alle kwartalen besluiten, steeds op Zondag vallend.

Elk jaar precies dezelfde indeeling.

Paschen zou dan vallen op 7 April, den eersten Zondag van het 2de kwartaal.

Zooals bekend is wordt thans het Paaschfeest gevierd op den eersten Zondag na volle maan, die na 21 Maart (begin der lente) volgt. Door deze regeling ontstaan echter groote schommelingen, die zich over 35 dagen kunnen uitstrekken; de vroegste datum toch van den Paasch-Zondag is 22 Maart, de laatste 25 April.

Dit geeft, zoo schrijft het Tijdschrift van Nijverheid, groot ongerief omdat Paschen evenals Kerstmis en Nieuwjaar in verschillende landen een groote rol speelt bij het bepalen van den datum van allerlei maatschappelijke aangelegenheden, zooals school- en militaire diensttijden en bovendien voor verschillende takken van nijverheid het toppunt van bedrijvigheid vormt, terwijl de groote begeerte van elke industrie gericht is op de grootst mogelijke regelmaat, zoowel bij de productie als bij den afzet.

Het is geen wonder dat reeds sedert lang naar een verbetering van deze lastige en schadelijke regeling is gezocht, vroeger door theologen en astronomen, sedert het einde der vorige eeuw ook door handelsmannen.

Prof. dr. Wilhelm Foerster, medeuitgever van den Kon. Preussischen Normaal-kalender, heeft zich sedert 1895 aan 't hoofd van die beweging geplaatst en stappen gedaan, om in alle deelen der Christelijke wereld voor een minder schommelenden Paaschdag propaganda te maken.

Het bleek hem daarbij, dat de H. Stoel geen principieele bezwaren had. Kardinaal Rampolla verklaarde in een brief aan prof. Foerster (van 6 Mei 1897) dat, als eenstemmigheid ten opzichte van de wenschelijkheid der verandering verkregen was, de H. Stoel geen bezwaar had het initiatief te nemen, onder voorwaarde dat de Grieksch-Katholieke Kerk dan tevens de Gregoriaansche tijdregeling zou aanvaarden.

Ook aan protestantsche zijde stelde men zich op dat standpunt. Zoo sprak o. m. de 24ste Deutsche Evangelische Kirchenkonferenz, op 18 Juli 1900 zich uit ten gunste van een vasten Paaschdag, eveneens op voorwaarde dat deze dan algemeen zou worden erkend.

De zaak is nu aan de orde gesteld ter behandeling van het Internationaal Congres van Kamers van Koophandel, in 1910 te Londen te houden.

Daar zal o. a. een motie behandeld worden, waarin wordt aangedrongen om den eersten Paaschdag vast te stellen op den eersten Zondag na den 4den April.

De Specola Vaticana.

In de wetenschappelijke wereld neemt de *Sterrenwacht van het Vaticaan* steeds een hoogere plaats in. Zooals wel algemeen bekend zal zijn, is Z.Em. de geleerde Kardinaal Pietro Maffi van Pisa president der pauselijke sterrewacht, is directeur p. J. Hagen S. J., en zijn coadjutoren Mgr. Lais Oratoriaan, en onze landgenoot dr. J. Stein S. J.

Door de onophoudelijke en stoere werkzaamheid van P. Hagen en P. Stein, die in de Specola Vaticana, het buitenverblijf van paus Leo XIII, in de Vaticaansche tuinen woonachtig zijn, zijn gedurende de laatste 3 jaren in het observatorium vele verbeteringen aangebracht. De beide observatie-torens, wier dikke muren reeds meer dan 8 eeuwen trotseerden, zijn door een ijzeren brug verbonden. Nu kan geregeld bij gunstig weder de nachtelijke hemel gephotographeerd worden; nu kunnen de banen van sterren en planeten nauwkeurig worden nagegaan met een telescoop van 6 meter lengte, waarvan de lens een middellijn van niet minder dan 40 cM. heeft. Voor eenige weken werd dit instrument, in de fabrieken van Goutier (Parijs) en Mertz (Munchen) vervaardigd, in den nieuwen koepel boven de Specola opgesteld.

Ook de nieuwste seismologische instrumenten, die 3 of 4 minuten te voren een aardbeving aankondigen, hebben in de Vaticaansche Sterrenwacht een plaats gevonden.

Den 27 December bood pater Stein aan Zijne Heiligheid een exemplaar aan van een door hem geschreven boekdeel in 4o: *Calixte III et la comète de Halley*. Deze komeet, die geregeld om de 74 of 75 jaren verschijnt, zal in Mei of Juni van dit nieuwe jaar wederom voor het bloote oog zichtbaar zijn. Zijn staart zal dan met onzen dampkring in aanraking komen, en volgens de voorspelling van prof. Flamarion zal, wanneer de waterstof der komeet zich met de zuurstof van onzen dampkring chemisch verbindt, er een algemeene verstikking op het aardrijk plaats hebben. Misschien zal dan wederom de Paus zijn banbliksem uit het Vaticaan slingeren, om de komeet te vervloeken, gelijk, *volgens de legende*, Paus Calixtus III zou gedaan hebben in 1456.

Deze fabel wordt door onzen geleerden landgenoot eens historisch-kritisch onderzocht.

Door 't ontdekken van nieuwe actestukken in de archieven van het Vaticaan kon hij den oorsprong van deze legende opsporen. Hij bewijst klaar en duidelijk, dat in de bulle van Calixtus III, 29 Juni 1456, waardoor de Paus openlijke processies en gebeden met klokkengelui voorschrijft, opdat de Goddelijke Voorzienigheid de Christenen moge helpen in hun strijd tegen de Turken, niet de geringste toespeling op onze komeet te vinden is. Dat de geschiedschrijvers, aan wier hoofd staat de H. Antoninus, Aartsbisschop van Florence (†1459), niets weten van een banvloek tegen deze staartster, niets weten van processies door den Paus bevolen om de vele rampen, besmettelijke ziekten, schaarschte van levensmiddelen enz., die met 't verschijnen van de komeet zouden samenhangen, af te wenden naar de zijde der Turken.

Een uitzondering maakt de humanist Platina, die ten onrechte in zijn werk: Vitae Pontificum de uitvaardiging der bulle tegen de Turken beschouwde als een gevolg van de kometenvrees — des Pausen. Zeer interessant is het met den schrijver na te gaan, hoe de latere geschiedschrijvers zich alleen steunen op het getuigenis van Platina: hoe Laplace (1799) voor het eerst spreekt van een „bezweren der komeet" dat bij Arago (1832) aangroeit tot „excommuniceeren", terwijl Babinet [1853] bij de belegering van Belgrado in de eerste gelederen de Minderbroeders plaatst, die zonder wapenen, het kruis in de hand, het exorcisme des Pausen tegen deze komeet slingeren, opdat de Goddelijke gramschap zich van de Christenen af moge wenden en keeren tegen de Turken. Want de komeet stond volgens de bijgeloovige ideeën van dien tijd (en misschien ook nog wel van dezen tijd) met allerhande rampen en ongelukken in oorzakelijk verband, bijvoorbeeld: dat in Italië een kalf met 2 koppen ter wereld kwam, het in Rome bloed regende en in de ager Picenus een kind ter wereld kwam „met 6 tanden en een buitengewoon groot gezicht" (Bonfinius).

De H. Vader dankte hartelijk voor dit apologetische werk, de wetenschappelijke wederlegging van een onwetenschappelijke legende en informeerde met zeer veel belangstelling naar de werkzaamheden op de sterrenwacht.

Hij wenschte den beiden geleerden geluk met 't behaalde succes, en verheugde zich zeer te kunnen roemen, in zijne tuinen een sterrenwacht te hebben, die zich nu met de beste observatoria der wereld kan meten.

Waarschijnlijk zal in de maand Mei Zijne Em. Kard. Maffi naar Rome komen, om in tegenwoordigheid des Pausen de nieuwe gebouwen in te wijden.

Zoo zoekt Zijne Heiligheid op alle wijzen de wetenschap te bevorderen, "opdat wij katholieken niet alleen in het theologische weten, maar ook op profaan-wetenschappelijk gebied in de rij der geleerden de eerste plaatsen innemen."

De overstroomingen te Parijs.

(*New-York Herald 27-28-29 Jan.*)

De laatste berichten omtrent de overstroomingen te Parijs geven enkele bijzonderheden aangaande de verwoestingen, die door het steeds wassende water zijn aangericht aan de telephonische en telegraphische communicatie-middelen.

Meer dan 10.000 telegraaflijnen tusschen Parijs, de provincies en het buitenland waren totaal onbruikbaar gemaakt, doordat zij, tengevolge van het water, waren gebroken. Parijs is dan ook vrijwel van de hoofdsteden van Europa afgesloten, slechts staat zij nog met Berlijn door twee telephonische verbindingen in gemeenschap. Van de tien of twaalf telegraphische verbindingen die er bestaan tusschen Parijs en Londen, werkt er maar één en ook nog zeer onregelmatig; met dit gevolg, dat er op de kantoren groote stapels telegrammen op doorzending liggen te wachten en groote vertraging ondervinden. Toen dan ook de correspondenten van de Londensche nieuwsbladen in den nacht de Beurs bezochten in de hoop hun finantieele nieuwstijdingen nog tijdig naar Londen te kunnen seinen, werden zij teleurgesteld door de mededeeling, dat hunne berichten niet konden worden overgeseind.

Zijn de berichten juist, dan is dit een ramp voor Parijs, welke door die van 1870, n. m. l. het beleg, slechts wordt overtroffen. Honderde gezinnen, zoowel uit Parijs als uit de omgeving, zijn zonder huisvesting, doordat de woningen dreigen in te storten onder den geweldigen drang van het water. De aangerichte schade is aanzienlijk.

Volgens de raming van den Franschen minister President, den Heer Briand en van den minister van financiën kan men de schade, zonder overdrijving, schatten op meer dan twee honderd millioen francs. Daar de electrische trams voor een groot gedeelte niet meer rijden, de wegen voor het gebruik niet meer kunnen worden opengesteld, heeft een stilstand van zaken de algemeene verwarring nog verhoogd. Gelukkig dat Parijs een sterk garnizoen bezit, dat in deze dagen niet alleen van verwarring, maar ook van gebrek, in den grooten nood kan voorzien door het aanbrengen van levensmiddelen op die plaatsen, waar zich een burger niet zoo gemakkelijk weet te bewegen. De vaardige, fransche pioniers brengen in bootjes de levensmiddelen daarheen, waar de honger honderden met verlangen doet uitzien naar een bete. De Regeering doet wat zij kan om den nood te lenigen en om de verwarring te doen ophouden. Behalve dat zij reeds voor dit menschlievend doel het Parijsche garnizoen opcommandeerde, schonk zij ook nog ruime credieten om door geldelijken steun ook daar hulp te verleenen waar de hulpvaardigheid en technische bekwaamheden der fransche soldaten geen hulp konden bieden. In dit ijverig pogen wordt de Regeering krachtig gesteund door de Fransche Burgers op de eerste plaats en door buitenlandsche Vorsten en vermogende burgers. De inschrijvingen, waartoe de couranten de gelegenheid openden, bereikten reeds de som van 5 millioen francs. Zoo liet de koning van België door zijn minister de som van 2000 pond aanbieden voor de slachtoffers van de ramp. De Heer Morgan schonk 20.000.

Te betreuren valt het echter, dat er nog altijd menschen gevonden worden zoo laaghartig, dat zij van zulke treurige omstandigheden partij trekken voor hun oneerlijke bedoelingen. Van alle kanten komen onbetrouwbare individuen op Parijs af, om het leger van het Parijsche geboefte, de Apachen, te versterken. Deze gewetenlooze, laaghartige sujetten maken van de verwarring en den nood gebruik om hun slag te slaan en daardoor de ellende te vermeerderen. Men kan dan ook niet anders dan den maatregel der militaire overheden prijzen, die het bevel hebben uitgevaardigd onmiddelijk op de gespuis te vuren, wanneer de soldaten hen in de uitoefening van hun afschuwelijk bedrijf betrappen.

Om zich een denkbeeld te kunnen vormen van de massa waterwelke de Seine in de straten van Parijs heeft gestuwd, geven wij het bericht, dat het water reikt tot aan de vensters van het ministerie van Buitenlandsche Zaken. Hieruit wordt het ons duidelijk hoe het bericht, dat meer dan 1500 families in hunne huizen, als het ware geblokkeerd zijn, niet overdreven is.

Of men spoedig een daling van het water zal kunnen verwachten is met geen mogelijkheid te zeggen. Na eerst te hebben geconstateerd dat het water aan het zakken was, geeft de schaal in de laatste dagen weer een verhooging aan. En om de algemeene ellende nog te verhoogen plast de regen, maar altijd door, bij stroomen neder.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Mgr. van Baars.

De latere berichten omtrent Monseigneurs bed'●ing bevestigen slechts ons aanvankelijk vermoeden. De zenuwachtigheid, gebrek aan eetlust en slapeloosheid der laatste dagen van het vorige jaar en in het begin van het nieuwe maakte een nauwkeurig onderzoek van den Dokter noodzakelijk, die ten slotte op 14 Januari aanried uit voorzichtigheid den Apostolisch Vicaris de H. Sakramenten der Stervenden toe te dienen.

Geheel en al onderworpen aan Gods H. Wil heeft Monseigneur toen het offer van zijn leven gebracht en was bereid te sterven tot geestelijk welzijn van zijn dierbare Missie, waarvoor Z. D. H. zijn lijden en sterven opofferde. Met groote godsvrucht ontving Monseigneur, de H. Sakramenten uit de handen van den Hoogeerw. Pater A. Huysmans, Prior Provincialis der Eerw. Paters Dominikanen in Nederland en zijn Koloniën. Dit alles geschiedde in den avond van Vrijdag, 14 Januari.

De eerstvolgende dagen trad een zeer groote kalmte in, zoodat Monseigneur zich beter gevoelde dan weken te voren.

Dat tot dusverre op Curaçao geen verder telegrafisch bericht werd ontvangen mogen wij dus als een gunstig teeken beschouwen.

De volgende mail zal ons, naar wij hopen, weder betere berichten brengen.

Gouden Jubilé.

Heden viert het Pensionaat „Welgelegen" weder feest. Maar thans geldt het een der Zusters aan wie deze stichting zeer veel verplicht is. De Eerw. Soeur Maria Josefa viert heden haar gouden Professiefeest.

Soeur Josefa is algemeen bekend als een der steunpilaren van het Pensionaat en heeft voor de uitbreiding daarvan zeer veel gewerkt.

Sr. Josefa, Pelegrina Ricart werd 7 Juni op San Domingo geboren en heeft de volle vijftig jaar op Curaçao doorgebracht, waar zij steeds aan het Pensionaat, eerst in de stad en later overgebracht naar Habay, zeer verdienstelijk werkzaam was, door allen die haar leerden kennen hoog geeërd om hare groote gaven van hart en hoofd.

Emigratie.

We behoeven niet te vragen hoe ellendig de toestand is en blijft voor de arbeidende klasse; de emigratie is onder hen in vollen gang.

Van de Bovenwindsche eilanden vertrokken er, naar bericht werd ± 700 naar San Domingo, en op Aruba en Curaçao worden er eenige honderden aangeworven voor Colombia voor de bacoveultuur.

Zijn wij in 't algemeen tegen emigratie, omdat het volk meermalen nog arm en meestal gedemoraliseerd terugkeert, voor Aruba vinden wij het bepaald jammer, dat van daar de mannen naar den vreemde trekken. Werk is daar in overvloed. Alleen de zucht naar vrijer leven lokt hen.

Brusselsche Tentoonstelling.

Wij vernemen, dat de inzendingen van de kolonie bestemd voor de Wereldtentoonstelling hier niet ter bezichtiging konden worden gesteld, aangezien al de inzendingen nog niet ingekomen waren en de termijn, door de „Bijzondere Commissie voor de Koloniën" in Nederland gesteld voor de verzending, verstreken was vóór dat tot die voorloopige tentoonstelling kon worden overgegaan. Zelfs moeten nog van een der eilanden de inzendingen komen.

Intusschen is met de „Prins der Nederlanden", Maandag ll. vertrokken, naar Nederland verzonden wat hier reeds bijeengebracht was. Naar men ons mededeelt, bestaan de ingezonden goederen hoofdzakelijk uit:

Stroohoeden, handwerken, gouden filigrain-werk, photographieën, kleine mahoniehouten siermeubels, zout, divi-divi, oranjeschillen, van Curaçao.

Aloë, divi-divi, handwerken, stroohoeden, zout, diverse houtsoorten, van Bonaire.

Naaldwerk, mandjes, hoeden, aardewerk, ingemaakte vruchten, zout, van St. Martin N. G.

Katoen, handwerken, landbouwproducten, hoeden, geleiën en ingemaakte vruchten, houtsoorten, van St. Eustatius.

Handwerken, van Saba.

Hoezeer wij ook de reden ten volle begrijpen, welke de commissie, belast met het bijeenbrengen der inzendingen, belette om deze hier tentoon te stellen, kunnen wij toch niet anders dan ons leedwezen uitdrukken dat het publiek niet in de gelegenheid geweest is om die inzendingen in oogenschouw te nemen.

De Cur. Courant.

De Heer H. J. Cohen Henriquez was zoo beleefd op ons verzoek ons mede te deelen, dat de collectie hoeden naar Brussel verzonden bestaat uit:

30 stuks Lataïhoeden in onderscheidene qualiteiten en prijzen.

12 dozijn Hipihapa-*Curaçaosche stroohoeden* voor Dames, Heeren en Kinderen, idem, idem.

102 stuks *Curaçaosche Panamahoeden.*

Bij deze zijn hoeden van f 2 per stuk, maar ook van f10 — f12 en f40 per stuk.

Verder een collectie hoeden in verschillend stadium van ontwikkeling Deze collectie zal zeer zeker de aandacht der bezoekers in hooge mate weten te trekken. Hopen wij, dat de Brusselsche Tentoonstelling niet alleen indirect voordeel aan de Kolonie in het algemeen, maar ook meer bizonder aan de hoedenindustrie moge brengen.

Onder dit laatste opzicht is de Amsterdamsche wel wat tegengevallen.

Althans, voor zoo ver ons bekend werd, kwamen door tusschenkomst van den Heer Charlouis slechts de volgende bestellingen in:

250 dozijn kinderhoeden.
250 dozijn heerenhoeden.
1 dozijn lataï-dameshoeden.
2 dozijn hipihapa-dameshoeden.
1 dozijn fijne Panamá-dameshoeden.

De Heer H. J. Cohen Henriquez deelde ons mede, dat aan de bestelling van de 250 dozijn kinderhoeden nog niet eens gevolg kon worden gegeven wegens den zeer lagen prijs, welke daarvoor bedongen werd.

Hendrik Evertsz ✠

Na een kortstondige ongesteldheid is in den nacht van Zon — op Maandag in den ouderdom van bijna 86 jaar alhier overleden de algemeen geachte Heer Hendrik Evertsz, Ridder van Oranje-Nassau, in leven lid van de onderscheidene corporaties en vereenigingen in onze Kolonie.

Zijn begrafenis had onder buitengewone bewijzen van deelneming plaats.

Wij betuigen de geachte Familie onze oprechte deelneming bij dit groote verlies.

Generaal Castro

schijnt zoo langzamerhand naar Venezuela af te zakken.

4 Febr. heeft de kabel het bericht bevestigd dat hij naar las Palmas (Canarische eilanden) was uitgezeild.

De ex-president zal aldaar wel iets anders uitvoeren dan vredespalmen plukken.

Als men bedenkt, dat juist een paar weken geleden hevige rampen, aardbevingen, overstroomingen etc. dat eiland bezocht hebben, is het niet zoo onmogelijk dat onze Cypriano van de verwarringen gebruik zal trachten te maken om zoo langzamerhand onopgemerkt er van door te gaan.

Natuurlijk wil hij nergens anders heen dan naar zijn suikerplantage bij San Fernando op Trinidad! En wie zal hem dat beletten?

Als zijn schip uit de koers raakt, is het zijn schuld niet. En hij komt toch waar hij wezen wil.

Militair Tehuis.

Naar wij vernemen heeft *Het Militair Tehuis* de vorige week eene groote verbetering ondergaan door het inrichten van eene aparte localiteit — biljart en leeszaal — voor de onderofficieren van land- en zeemacht.

Dr. I. Boldingh.

Voor het tijdvak van 1 Januari tot en met 31 December 1910 is benoemd tot conservator bij de botanie, tevens belast met het verrichten van assistentsdiensten aan de Rijksuniversiteit te Utrecht, *I. Boldingh.* (St. Ct.)

Onze gelukwenschen.

Pest te Puerto Cabello!?

De Red „D" bracht hedenmorgen het bericht, dat er te Pto. Cabello een geval van pest was.

Op informatie uitgegaan zijnde, werd ons van Bestuurswege medegedeeld, dat de Consul van Pto. Cabello het bericht als *gerucht* heeft gekwalificeerd, er bij voegend, dat na bekomen inlichtingen ter bevoegde plaatse, dit gerucht geheel ongegrond werd bevonden. Iedere vrees is dus overbodig.

Postspaarbank.

Gedurende de maand November 1909 werd ingebracht:

Willemstad	f 2.758,55
2e district	4,25
3e „	52,50
4e „	5.—
5e „	13,57
Kralendijk Bonaire:	630,30
Rincon „	29.—
Oranjestad Aruba:	337,16
3e district „	13.—
Philipsburg, St. Mart. NG.	227,12
Oranjestad, St. Eust.	101,25
Bottom, Saba	68,37
Windwardside „	4.—
Totaal:	f 4.244,25
Teruggevraagd werd	f 3,792,80.

Prinsessevlag.

Bij Kon. Besl. is vastgesteld de onderscheidingsvlag voor prinses Juliana. 't Zal zijn een langwerpige vlag van oranje kleur, waarvan de hoogte 5/6 van de lengte bedraagt, driehoekig uitgesneden over 1/8 van de lengte van de vlag; in vier vakken verdeeld door een staand vierarmig kruis van Nassausch blauw, ter breedte van 1/5 van de hoogte der vlag, het midden van het kruis liggende op 5/12 van de lengte der vlag, gerekend van de broekzijde; in het midden van het kruis een medaillon van oranje kleur, ter middellijn van 3/14 van de lengte van de vlag, waarop geplaatst het Koninklijk wapen; het schild gedekt met de Koninklijke Kroon; in het bovenste oranjevak aan de broekzijde, een jachthoorn van azuur, gesnoerd en geopend van keel, beslagen van zilver (Oranje); in het onderste oranjevak aan de broekzijde een aanziende stierenkop van zilver, getongd van keel en gekroond met eene driebladige kroon van goud. (Mecklenburg).

Stadsreiniging.

Gedurende de laatste 8 dagen werden in het fiskalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd:

137 ratten en
264 muizen.

Desertie.

— Naar het „Marineblad" medegedeelt, hebben te New-York, bij gelegenheid der jongste feesten, van „Hr. Ms. Utrecht" 16 man der equipage bij het vertrek op het appel gemankeerd.

Al is het aantal van de achter gebleven manschappen niet zoo groot als dat van de „Gelderland", die in 1907 te New-York 35 schepelingen achterliet, toch spijt ons deze desertie, die als het ware de eenige schaduwzijde vormt van de, zoo uitstekend geslaagde marinebezoeken aan New York, zegt het blad. „De vrees is niet ongegrond, dat het marinebestuur, met het oog op de verleiding tot desertie, er voor den vervolge tegen zou kunnen op zien onze oorlogsschepen naar Amerikaansche havens te zenden." Het blad zou dit betreuren en hoopt, dat de regeering, vertrouwen stellende in het overgroote deel der schepelingen, indien daartoe aanleiding bestaat, wederom bezoeken als die van de Gelderland, de Utrecht en de Noord-Brabant zal doen plaats hebben.

Draadloos electrisch licht.

De bekende electro-technicus Nicola Tesla, die reeds jaren lang pogingen doet om draadloos electrisch licht te maken, deelt mede, dat hij er in geslaagd is het probleem op te lossen. Tesla verklaart: „Door mijn sterken overbrenger zou het mogelijk zijn de geheele Vereenigde Staten te verlichten. De stroom gaat de lucht in, verspreidt zich in alle richtingen en geeft het effect van sterk noorderlicht, zoodat men alle voorwerpen 's nachts duidelijk kan onderscheiden. Mijn eerste plan is, op deze wijze de haven van New-York te verlichten van uit een centraalstation op Long Island. Mijn lampen slijten niet, omdat er niets in kan verbranden of verkolen. Het zijn eenvoudige, hermetisch gesloten glasbollen, gevuld met een zeer ijl gas.

Buitenland.

BELGIE.

Gemeld wordt, dat de verkiezingen in België Zondag 22 Mei in de provincie Antwerpen, Brabant west-Vlaanderen, Luxemburg en Namen zullen gehouden worden. Er treden 85 afgevaardigden af, namelijk: 50 katholieken, 23 liberalen, 12 socialisten. Al de ministers, deel uitmakende van de Kamer — op Helleputte na — treden af: Renkin en de Lantsheere te Brussel; Schoolaert te Leuven; Delbeke te Antwerpen; en Liebaert te Kortrijk.

KRETA.

Men zal zich herinneren, dat de nieuwe Kretenzer regeering den eed van trouw aan den Griekschen Koning heeft afgelegd en dat de Porte een nota van protest heeft gezonden aan de beschermende mogendheden. In antwoord op die nota hebben de vier beschermende mogendheden nu verklaard, dat er geen quaestie van annexatie bij Griekenland kan zijn en beloven zij in te grijpen.

SPANJE.

De „Augsburger Postzeitung" schrijft in haar nummer 278 over 't Spaansche schoolwezen.

„Men spreekt altijd van het achterlijke Spanje en beweert: in Catalonië staat de volksontwikkeling op veel hooger trap dan in Oud-Spanje of Castilië, waar de geestelijkheid nog onbeperkt heerscht. Uit het officieel schoolverslag uit het jaar 1908, dat nu gepubliceerd wordt, blijkt dat in Spanje 24861 volksscholen bestaan, terwijl er volgens de wet 34264 moeten zijn. De school is in Spanje gemeentezaak, onder toezicht van den Staat. In het verslag komt het volgende voor: het tekort komt op rekening van de steden, die door radicalen en republikeinen worden bestuurd. Zoo ontbreken in Barcelona 535, in Valencia 415, in Sevilla 335, in Murcia 509, in Madrid 415 scholen. In Barcelona zoowel als in geheel Catalonië ontbreken de meeste scholen. De radicalen en republikeinen bekommeren zich alleen om de ophitsing van de onderste lagen der maatschappij tegen de bezittende klasse, niet om de ontwikkeling des volks. Meer dan het wettelijk aantal scholen bezitten Alava, Teruel, Burgos en Soria. Dat zijn provinciën van Castilië en Baskië, waar het Katholicisme het diepste wortelt! Bovendien hebben de gezamenlijke Castiliaansche provinciën het normale aantal scholen!

Trustknoeierijen.

Een beroemd katholiek kanselredenaar heeft eens gezegd, dat er in den oorsprong van ieder groot kapitaal iets is, dat huiveren doet.

Onwillekeurig dachten wij aan die uitspraak, toen wij lazen, wat een correspondent te New-York aan de „N. R. C." aan zijn blad schrijft over de knoeierijen door suikertrust."

„Disgusting" — Walgelijk, ziedaar in één woord het gevoel, dat elk fatsoenlijk mensch hier krijgt, zegt hij, als hij dag in dag uit de verschillende bijzonderheden verneemt van de schandelijke oplichterijen, gepleegd door de American Sugar Refining Co., Amerika's suikertrust. Het bestuur der suikertrust heeft jaren achtereen zijn voet op de regeeringsschaal gezet, en het gouvernement op iedere lading suiker, die in de New-Yorksche haven werd aangebracht, voor eenige duizenden dollars bestolen. De millionairs van de suikertrust hebben zich daartoe afgegeven met de ondergeschikten der regeering, hen omgekocht met sommetjes, waarvan de uitgaaf in tientallen dollars hun even zoovele duizenden dollars aan winst bezorgden. Oplichterij op groote schaal, er is geen ander woord te vinden, voor datgene waaraan de hoogere ambtenaren der trust zich hebben schuldig gemaakt, en waarvan — ernstige bladen als „Wall Street Journal" zeggen het ronduit — de opperste bestuurderen der trust de medewetenschap hebben gehad.

Wat een weerzinwekkende geschiedenis is die der Suikertrust toch! Een aaneenschakeling bijna van wetsovertredingen, wetsontduikingen, omkoopingen, ja bloed is er zelfs reeds door haar toedoen gevloeid. Wij behoeven, wat dit laatste aangaat, maar te herinneren aan het misdadige optreden der trust tegen de raffinaderij van den heer Segal.

Een jaar of wat geleden is het uitgelekt — het woord is hier van typische beteekenis — dat de trust op groote schaal water van de ge-

meente New-York stal. Zij had daartoe buiten haar watermeters omgaande buizen van haar raffinaderij in Williamsburgh (Brooklyn) naar de stadsbuizen aangelegd, en zoodoende, voor wie weet hoe langen tijd zich op misdadige wijze van vrij water verzekerd. Hier werd dus op zeer minne manier door een maatschappij, die per jaar op een netto inkomen van ongeveer 10,000000 pd. st. kon bogen, de gemeente New-York voor enkele duizenden dollars aan water bestolen. Ook hier moet — naar gezegd wordt — omkooperij, ditmaal van gemeente-ambtenaren, in het spel zijn geweest, want het is toch wel eigenaardig, dat het dien ambtenaren nooit is opgevallen dat de watermeters aan de raffinaderij zulk een gering verbruik aantoonden.

En nu worden wij in de allerlaatste dagen vergast op ellenlange verhalen van de wijze, waarop de suikertrust — mede door omkooperij van de ondergeschikten der regeering — sedert jaren te weinig invoerrecht betaalde. Het zijn verhalen, die in den een of anderen detectieven-roman geen kwaad figuur zouden maken, alleen misschien zouden worden beschouwd als overdreven te zijn. Inderdaad het lijkt overdreven als men hoort, dat, naar matige berekening, een maatschappij in een reeks van jaren een regeering voor ruim 75 millioen gulden heeft te kort gedaan. Maar 't is daarom niet minder waar! Om het zoover te brengen heeft men heel veel middelen te baat moeten nemen.

Allereerst werkten de regeeringsambtenaren — zeer tot verwondering van velen — aan de pieren der trust met ouderwetsche weegschalen, waar hier bijna overal automatische weegschalen worden gebruikt. Die ouderwetsche weegschalen — dit is later gebleken — hebben zich bij uitstek geleend voor het aanbrengen van een veer, welke in electrische verbinding stond met een knop op de tafel van den ambtenaar der suikertrust. De suiker werd telkens op de schalen gewogen, en het gewicht werd nauwkeurig opgeteekend door een regeerings-ambtenaar en een ambtenaar der trust, ieder afzonderlijk. Maar voor dat beiden hun potlood op papier zetten, had laatstgenoemde op den knop gedrukt, waardoor de balans een lager gewicht aanwees dan inderdaad op de schaal lag. Deze schandelijke diefstal is jarenlang geschied, en toen de regeeringsambtenaren er de lucht van kregen, hebben de trustlieden hen door omkooperij weten te bewegen, het stilzwijgen te bewaren. En ondanks dit alles, komen nog in de boeken van het New-Yorksche douanekantoor ieder jaar reusachtige sommen voor, z.g. refund-charges, uitbetaald aan de suikertrust wegens.... te veel betaald inkomend recht.

Soms heeft de een of andere ijvere ambtenaar, die lont rook, wel eens geprobeerd na te gaan, waar het smeulde. Om dit te weten te komen was het noodig inzage te hebben van bepaalde registers in het douane-kantoor. Deze zouden de schuld van den heer Havemeyer, den voormaligen directeur der suikertrust, en zijn vrienden zonneklaar hebben uitgewezen. Op zijn verzoek om inzage dier registers ontving bedoelde ambtenaar van zijn superieur evenwel het antwoord, dat „dit niet gegeven kon worden zonder de toestemming van.... den heer H. O. Havemeyer". En was men dan zoo onnoozel om bij den heer Havemeyer om inlichtingen aan te kloppen, dan verwees deze je met het doodonschuldigste gezicht van de wereld weer naar den hoofdambtenaar van het douane-kantoor.

Maar niet alleen, dat de suikerlui de regeering met het gewicht bestalen, ze „dokterden" de suiker bovendien. Met medewerking van regeerings-beambten werden aan de douane-laboratoria andere monsters verstrekt dan de partijen bevatten. Zoodoende gaf het laboratorium op, dat het partijen van laag gehalte waren, die in werkelijkheid hooge nummers hadden, met het gevolg, dat de trust voor veel lager invoerrecht werd aangeslagen, dan zij behoorde te betalen. Deze feiten werden reeds in 1898 ter kennis van een allerhoogsten regeeringsambtenaar gebracht en de aanbrenger kreeg toen te hooren: „Ik kan heusch niet gelooven, dat mijn goede vriend Havemeyer van zulke praktijken iets af weet. Ga dus naar zijn kantoor, en zeg hem, compliment van mij, dat als er werkelijk dingen gebeuren zooals gij mij vertelt, daaraan een einde moet komen." Mijnheer Havemeyer was werkelijk verontwaardigd, toen hij de beschuldigingen hoorde, liet iemand van het monster-departement komen, die echter ontkende. Toen werd de heer Havemeyer boos op den regeeringsambtenaar, met het gevolg dat deze werd overgeplaatst.

De stille kracht der suikertrust werkte op onnaspeurlijke wijze, en douaneambtenaren van wie het bekend was, dat zij een oogje in het zeil hielden, werden niet geheel toevalligerwijs van het suiker-dok naar het tabaksdok of naar ergens anders verplaatst. Een dezer overgeplaatste ambtenaren, kwam — zonder voorafgevraagd verlof — later te New-York terug en vond zijn lessenaar in het douane-kantoor opengebroken. Alle papieren en door hem verzamelde notities over oplichterijen der suikertrust waren wonderlijkerwijs — of misschien ook wel niet wonderlijkerwijs — verdwenen. Een met veel moeite verzameld en overtuigd dossier was gestolen, waar andere papieren van belang, doch niet op de fraude der suikertrust betrekking hebbend, onaangeroerd waren gelaten.

Nog staat men er over verbaasd, dat de zaak niet veel eerder is aangepakt. De geschillen der trust met de kapiteins der schepen waren toch sinds jaren in de New-Yorksche haven bekend. Door het gesnoei met de weegschalen kwam er oogenschijnlijk altijd veel minder uit het schip dan er bij lading was ingekomen. Die verschillen beliepen gewoonlijk van 8 tot 9 pCt., en kwamen voor rekening van den vervrachter.

De kapiteins hielden echter vol, dat sedert het vertrek niets uit het ruim van het schip was verdwenen, doch de beambten der suikertruts toonden dan de door de regeerings-ambtenaren ontergeekende officieele opgaven van de uit het schip gekomen hoeveelheid suiker. Onnoodig te zeggen dat dit tot heel wat onverkwikkelijke tooneelen aanleiding heeft gegeven. In vele gevallen volgden processen, die soms eindigden met een compromis waarbij de suikertrust edelmoedig aanbood 1 pct van het nadeelig verschil den vervrachter te vergoeden. In een zeker jaar heeft dit nadeelig bedrag bij negen van de 12 schepen, die dat jaar suiker van Java naar de trust te New-York brachten, 4,114,238 pounds bedragen.

Men denke nu niet dat wij hier alles hebben verteld. Het zijn slechts enkele der hoofdfeiten van de suikertrust-fraude, waaromheen zich tal van kleinere misdrijven scharen, ook al omdat de eene misdaad hier als van zelf een reeks van andere medebrengt.

De New-Yorksche bladen, die met uitzondering van het weekblad de „Outlook", in den beginne zoo spaarzaam mogelijk waren met het geven van feiten, vullen thans hun kolommen dag aan dag met diefstal-verhalen als de hierboven omschrevene.

Een hoofdambtenaar der trust is reeds in hechtenis genomen, terwijl de heer Loeb, aan wiens doortastend optreden veel is te danken, begonnen is met tal van douane-ambtenaren te ontslaan. Ook de heer Taft heeft zich met de zaak bemoeid, en hier en daar wordt er op een speciaal door het Congres in te stellen onderzoek aangedrongen.

Vereenigde Staten.

De Boodschap van president Taft, die in het begin van de vorige maand werd aangekondigd, is eindelijk bij het Congres ingediend. Zij blijkt lang niet in zoo scherpe bewoordingen te zijn gesteld en lang niet zulke scherpe bepalingen te bevatten als wel werd gevreesd.

Taft beveelt de stichting van een algemeene handelsrechtbank voor de geheele Vereenigde Staten aan, ter onderzoeking van alle spoorwegquaesties, die voort komen uit de voorschriften van de tusschenstaatsche commissie. De noodzakelijkheid van zulk een handelsrechtbank wordt aangetoond door de rapporten van laatstgenoemde Commissie, waaruit blijkt, dat de spoorwegmaatschappijen zich bij verschil met de tuschenstaats-Commissie beroepen op de rondgaande rechtbanken en dan de zaak op de lange baan schuiven, wat meestal gelukt.

De voorgestelde rechtbank zal bestaan uit 5 rechters, gekozen uit rondreizende rechters en haar arresten zullen alleen in hooger beroep kunnen worden behandeld door het Amerikaansche Hooggerechtshof.

Taft ziet niet in, waarom de tariefovereenkomsten tusschen de verschillende spoorwegen niet zouden kunnen worden onderworpen aan de bepalingen van de Interstate Commerce Act, daar elk der partijen het recht heeft, ze met een opzeggingstermijn van 30 dagen in te trekken.

Voorts stelt de president voor, de tusschenstaatsche Commissie te machtigen, om spoorwegmaatschappijen, die haar bedrijf in verschillende staten uitoefenen, te verbieden, aandeelen in concurreerende maatschappijen te verwerven en om spoorwegen die bij den handel in meer dan één staat betrokken zijn, te verbieden nieuwe aandeelen of obligaties uit te geven, behoudens goedkeuring der Commissie, waarbij dan de prijs van uitgifte niet minder dan pari mag zijn voor aandeelen, en niet minder dan een billijke marktprijs voor obligaties.

Niet gelijk gevreesd werd wil de president een plotselinge wijziging van den tegenwoordigen toestand, die toelaat, dat spoorwegmaatschappijen de contrôle over concurreerende lijnen kunnen uitoefenen door het bezit der aandeelen. Deze zou niet alleen de betrokken maatschappijen maar ook een groot gedeelte van het beleggend publiek benadeelen. Ten einde dus grievend onrecht te voorkomen, adviseert Taft, ter bescherming der minderheid, dat het verbod betreffende het verwerven van aandeelen in, of het huren van eigendommen van concurreerende maatschappijen moet worden verbonden aan de bepaling, dat de nieuwe wet geen maatschappij, die op den dag, dat zulk 'n wet zou aangenomen worden, niet minder dan de helft van het geheele uitgegeven uitstaande kapitaal van een andere spoorwegmaatschappij bezit, kan verbieden het geheele of de rest van het kapitaal te verwerven.

Evenmin zal aan spoorwegen, die op den datum van in werking treden der wet een spoorweg van een andere maatschappij in huur hebben voor minstens 25 jaar, kunnen verboden worden om na het eindigen van dien termijn het bezit der verhuurde lijn te verwerven.

Taft geeft eveneens in overweging de bevoegdheid van de „Employers Liability Act" [aansprakelijkheidswet voor werkgevers) uit te breiden en processen voor schadeloosstelling te vergemakkelijken voor de beambten.

Sprekende over de anti-trustwet, gaat Taft over tot een juridisch onderzoek van de geschiedenis harer samenstelling. De plannen van industrieele ondernemingen, die verdacht worden de anti-trustwet te schenden, zouden het vertrouwen in de duurzaamheid van den tegenwoordigen welstand verloren doen gaan en vele onschuldigen door weinige schuldigen doen lijden. Daarom moeten de trusts in staat gesteld worden vrijwillig het karakter hunner organisatie te wijzigen en hun zaken uit te breiden in een richting die valt binnen de door een wet aan te geven lijnen en onder bondstoezicht. Zulk een wet heeft te waken tegen het verloop van aandeelen en te zorgen dat er periodiek volledige rapporten worden uitgebracht van de handelwijze van zulke maatschappijen, waaraan verboden moet worden, aandeelen te hebben in andere maatschappijen, behalve om bijzondere redenen die door het bondsgezag worden gebillijkt.

Tarieven van de waterleiding „Aruba"

ter berekening van de werken van aansluitingen van water geleverd aan de bevolking van de Oranjestad alsmede aan schepen in de Paardenbaai.

A. Werken van aansluiting.

De werkelijk gedane Kosten.

GELEVERD WATER.

Buis van 260 cM. (1 Eng. duim f 600 per maand.
„ „ 195 „ ¾ „ „ 400 „ „
„ „ 130 „ ½ „ „ 300 „ „
„ „ 65 „ ¼ „ „ 150 „ „

C. Verkoop van water.

Een gallon van 3.60 liters — Een halve Cent.

Aruba den 10en Januari 1910.

C. H. EMAN

concessionaris van de waterleiding „Aruba".

GOEDGEKEURD:

De Gouverneur van Curacao.

(w. g.) NUIJENS.

Drukker:
ALFREDO F. SINTIAGO.